

Recensioner.

Communio In Adorando et Serviendo Oecumenica. Koralsångbok för allmänkyrkliga världskongressen. Stockholm 1925. Diakonistyrelsens bokförlag. 160 sid. Pris häftad kr. 2: 50.

Man må ha vilka tankar man vill om det ekumeniska mötet i både ena och andra hänseende — under alla förhållanden kan man dock med både nytta och nöje studera dess sångbok. Den för läsarens tankar till den gamla Helge-Ands-antifonen från medeltiden, då civitas-Dei-idealet icke syntes så fjärran: »Du, som af alla tungomål och land församlar folken i Herrens Jesu Kristi tro endräkteliga» (sv. ps. 132, som egendomligt nog saknas i sångboken). Följande tungomål äro representerade (siffrorna inom parentes ange antalet texter på de olika språken): svenska (48), latin (10), grekiska (4), tyska (55), engelska (57, franska (48), danska (2), norska (7), det norska landsmålet (1), lågtyska (1) och holländska (1).

Fördela vi de 60 numren efter deras härstamning, få vi följande siffror: svenska original: 11: latinska: 6, grekiska: 2, tyska: 21, engelska: 13, franska: 2, danska: 2, norska: 2, holländskt: 1. Från gamla tiden härstamma 4, från medeltiden 3, de övriga äro av nyare ursprung, även om de i ett par fall återgå på äldre förebilder.

Dessa siffror torde tillräckligt tydligt ådagalägga, att samlingen är ganska »ekumenisk».

Textstatistik är beträffande denna sångbok ovanligt lätt att åstadkomma, då uppgifterna rörande texterna äro synnerligen utförliga och omsorgsfulla. Med hänsyn till melodierna kan tyvärr icke sägas detsamma. Kommer en ny upplaga till stånd, borde större upmärk-

samhet ägnas åt källhänvisningarna för melodierna.

En hastig undersökning synes giva vid handen, att de till ett drygt 50-tal uppgående melodierna med avseende på sitt ursprung fördela sig ungefär sålunda: tyska c:a 30, engelska c:a 12, nordiska c:a 10, franska 3, gregoriansk 1. Utan tvivel är det till samlingens fördel, att det engelska inslaget i musiken icke fått bliva starkare.

De svenska originalen äro, som var att vänta, hämtade ur vår psalmbok (ett undantag finnes dock). Endast verkliga pärlor äro valda, frånsatt n:r 43, om vilken förvisso delade meningar kunna hysas. Det är högeligen glädjande, att dessa ypperliga prov på svensk psalmdiktning genom de bifogade översättningarna bliva kända ute i världen. De förtjäna det.

Ett nöje är det att konstatera, att utgivarna åtminstone i någon mån tillgodogjort sig den så högt förtjänte K. E. A. Söderströms arbete. Hans ypperliga översättningar av ungefär halva antalet i vår psalmbok intagna psalmer synas ju som enkom gjorda för en ekumenisk sångbok. Trenne hava blivit upptagna (sv. ps. 102, 139, 481). Men varför icke flere (t. ex. 118, 119, 150, vilkas svenska text ju införts)?

Rörande de utländska översättningarna faller det mig givetvis icke in att uttala något eget omdöme. Förvisso har ett synnerligen aktningvärt arbete i detta hänseende blivit utfört. Att ytterligare överarbetning är önskvärd, synes emellertid framgå av följande omdöme av en konferensdeltagare: »Wenn das verdienstliche Buch — — — neu aufgelegt wird, so sollte man — — — die meisten Uebersetzungen ins Deutsche ganz gehörig unter die

Lupe nehmen, da sind viele Unebenheiten samt recht unreinen Reimen. — — — Das sage ich wirklich nicht, um zu krittern und zu nörgeln, sondern aus lebendigstem Interesse für das Buch, dem die Konferenz tatsächlich viel verdankte.» (K. Büttner i Monatschrift für Gottesdienst und kirchliche Kunst 1925 sid. 321.)

Även melodivalet är väl att anse såsom i stort sett gott. Dock har man väl rätt till en stilla undran, när man finner den gamla processionshymnen för fastan »Vexilla regis» till julmelodien »Av himlens höjd». En och annan melodi kan nog ock upptäckas, som knappast

försvavar sin plats i en dylik samling, t. ex. den tarvliga melodien till nr 56. Vid besjungandet av sådana ämnen kräver åtminstone ett svenskt öra mera inspirerade toner.

Utgivarna ha haft en synnerligen svår uppgift sig förelagd, svår redan i sig själv, än svårare därför att det gällt att tillfredsställa så många olika lynnen och smakriktningar. Dock — om det än icke är omöjligt att upptäcka saker mot vilka anmärkningar kunna riktas, så torde det likväl som helhetsomdöme kunna sägas, att det varit svårt att åstadkomma något bättre.

Knut Peters.

Ur dagspressen.

Bachs koraler. Liksom en målare med få penseldrag fullständigt förmår förändra ansiktsuttrycket hos gestalten på duken, så förvandlar Bach med sina harmonier en melodis karaktär, så att det förefaller som om denna skapats enkom för den text, som just underlagts den. I denna med genialt mästerskap genomförda enhet av ord och ton ligger den Bachska koralens största skönhet, av den beror också denna högpöetiska skapelses verkan. I dessa saft- och krafftulla harmonier och stämföringar bevisar sig en

fullständigt individuell kraft, en levande, djupt kännande konstnärspersonlighet. Ju mera man hör och studerar dessa sater, desto mer kommer man underfund med att Fader Bach icke är den »gamla stångperuken» utan ännu alltjämt en i bästa mening modern musiker och att han i sina koraler gav oss det högsta, som hitintills skapats inom denna slags musik, det högsta, som kanske för alla tider kan åstadkommas däri.

(*Joh. Dittberner* i Zeitschrift f. evang. Kirchenmusik.)

In memoriam.

Den 27 december 1925 avled Musikdirektören, Kantorn i Gustaf Wasa församling, *Carl Bohlin*. Ur en nekrolog över honom i Gustaf Wasa församlingsblad låna vi följande minnesord: »Direktör Bohlins bortgång betyder en djup och smärtsam förlust på grund av hans personliga älskvärdhet och hans mycket stora förtjänster om vår kyrkosång. — Med rik musikalisk bildning och sällsynt duglighet som körledare förenade direktör Bohlin en synnerlig förmåga att förvärva och behålla utmärkta medhjälpare. — Omisskännligt var Carl Bohlins varma personliga intresse för gudstjänstlivet i dess helhet. Det var icke blott konst utan även helgd i hans gärning. Därför blev det andakt i sången under hans ledning. Och hans minne skall leva

kvar jämväl i de körverk av hans hand, som helt säkert stundom skola komma att ljuda i det tempel, där hans egen stämma nu för alltid har tystnat.»

Organisten vid Helga trefaldighets församling i Uppsala *Ture Wirén* avled den 28 dennes, nära 45 år gammal. Med honom bortgick en av ledarna i Årkestiftets kyrkomusikaliska liv. I dess organistförenings och kyrkosångsförbunds styrelser hade han korats att taga plats. Vid gudstjänsterna i den gamla »Bondkyrkan» samt vid sina orgelstunder doku- menterade han sig som en skicklig orgel- spelare med utpräglad känsla för det kyrkligt värddiga. Han efterlämnar minnet av en fin och försynt personlighet.

Arthur Adell.